

Accountantsverslag

Gemeente Woensdrecht

Boekjaar 2023

Vertrouwelijk
Aan de Gemeenteraad van de
Gemeente Woensdrecht
Postbus 24
4630 AA HOOGEHEIDE

ONDERWERP:
Accountantsverslag 2023

Datum:
3 juli 2024

REFERENTIE:
2407-02125

Geachte leden van de Gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2023 van gemeente Woensdrecht, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 29 augustus 2023, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies, die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen.
De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de organisatie.

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening over boekjaar 2023 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
D. Eijke MSc. RA
Director

Inhoudsopgave

1. Bestuurlijke samenvatting

2. Opdracht, scope en uitkomsten

3. Belangrijkste bevindingen

4. Financiële positie

5. Bevindingen interne beheersing

6. Overige onderwerpen

Bijlagen

1. Bestuurlijke samenvatting

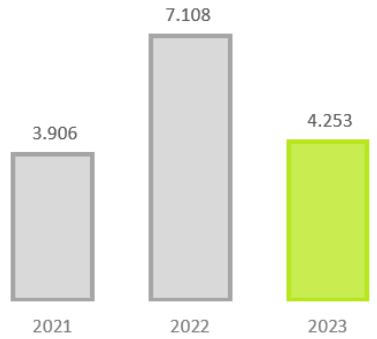
1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

Gerealiseerd saldo baten en lasten

4,25

MILJOEN EURO

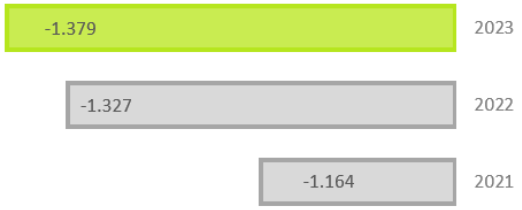

Mutatie reserves

-1,38

MILJOEN EURO

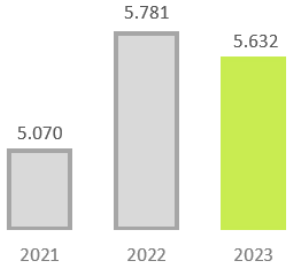
negatief is per saldo onttrokken

Gerealiseerd resultaat

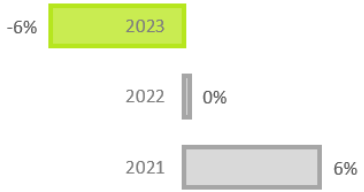
5,63

MILJOEN EURO

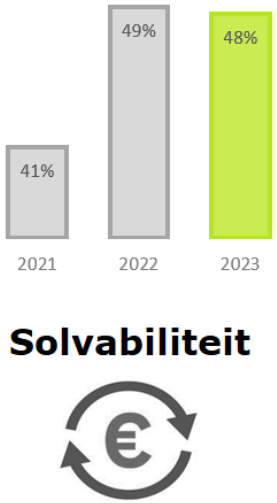

Schuldquote

-6%

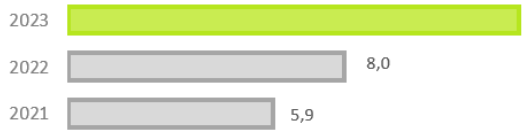

Solvabiliteit

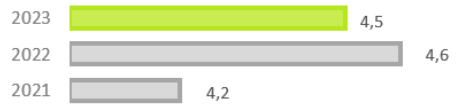
Weerstandscapaciteit

(in miljoenen euro's)

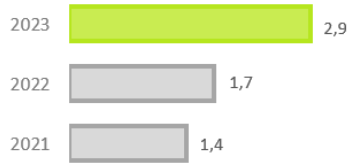
Risico's totaal

(in miljoenen euro's)

Weerstandsratio

(weerstandscapaciteit / risico's)

1. Bestuurlijke samenvatting

	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende verklaring te verstrekken voor de getrouwheid van de jaarrekening.
	Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.
	Het Besluit Begroting en Verantwoording is niet alle opzichten nageleefd in 2023. Wij verwijzen hiervoor naar het onderdeel overige bevindingen in dit accountantsverslag. Gemeente Woensdrecht heeft er voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag, ondanks dat dit conform de BBV in formele zin nog niet verplicht is. Op deze wijze heeft de Gemeente Woensdrecht invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Op deze wijze wordt ook invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kan de toezichthouder en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.
	Wij constateren dat de jaarrekening van de gemeente Woensdrecht een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten. Uit onze controle blijken wel enkele ongecorrigeerde fouten en onzekerheden (zie bijlage B). Deze bedragen zijn niet materieel voor het inzicht van de jaarrekening.
	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2023 van de gemeente Woensdrecht voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
	Wij hebben geen ongecorrigeerde controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.

1. Bestuurlijke samenvatting

	Het boekjaar 2023 sluit met een financieel resultaat van € 5,6 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Woensdrecht bedraagt € 30,2 miljoen (2022: € 25,9 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 48,1% (2022: 48,5%). De vermogenspositie is dan ook solide te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met € 13,0 miljoen uitstekend is.
	De jaarrekening 2023 is de eerste jaarrekening waarin het college van de gemeente Woensdrecht verantwoording aflegt in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. De gemeente Woensdrecht heeft gekozen voor een verantwoordingsgrens van 1% van de lasten, inclusief dotaties in de reserves oftewel € 742.000. Wij constateren dat de gemeente Woensdrecht deze verantwoording heeft opgenomen in de jaarrekening. Daarbij constateren we dat de Gemeente Woensdrecht een gestructureerde aanpak van de verbijzonderde controle heeft en het dossier dat ten grondslag ligt aan de rechtmatigheidsverantwoording van goede kwaliteit is. Bij onze controle zijn geen bevindingen geconstateerd ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De door de gemeente geïdentificeerde rechtmatigheidsbevindingen kunnen wij volgen waarbij wij geen aanvullende rechtmatigheidsbevindingen hebben geconstateerd. Daarnaast constateren we dat de gemeente de bevindingen uit de rechtmatigheidscontrole heeft toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering zoals voorgeschreven door de commissie BBV.
	Uit onze controlewerkzaamheden komt een aantal bevindingen naar voren. Deze bevindingen zijn grotendeels gecorrigeerd door de gemeente Woensdrecht. Wij verwijzen naar bijlage C van dit verslag voor een overzicht van de gecorrigeerde afwijkingen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.1 Reikwijdte van de controle
De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:
- het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- de jaarrekening inclusief rechtmatigheidsverantwoording.
- de verplichte bijlagen voor de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Met de opdrachtbevestiging d.d. 29 augustus 2023 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

2.2 Overzicht toleranties
De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 742.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 742.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.226.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 37.100

Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft u de toleranties bepaald. De verantwoordings-grens is door de raad vastgesteld op 1% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves.

2.3 Kernpunten en significante risico's in de controle
Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:
- getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- waardering van uw grondexploitatie Sportpark Bergsestraat - Huijbergen;
- lasten zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de inkoopfactuur niet in overeenstemming is met de geleverde prestatie;
- onterechte betalingen waardoor de lasten ten onrechte zijn verantwoord;
- uitkeringen Jeugdwet inzake de trajecten (alles behalve 50/50) (Zin) zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de declaraties niet passen binnen de afgegeven beschikkingen en/of niet in overeenstemming zijn met de afspraken volgens de overeenkomsten met de zorgaanbieders;
- de juistheid van de overlopende passiva;
- voorzieningen voor pensioenen voor wethouders zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de parameters in de actuariële berekeningen niet juist zijn.
- risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Als wij kijken naar de jaarrekening van de gemeente ziet dit eventuele risico niet toe op een specifiek onderdeel van de jaarrekening.

2.4 Uitkomsten
Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende verklaring te verstrekken voor de getrouwheid van de jaarrekening.

De geconstateerde controleverschillen zijn grotendeels gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. De ongecorrigeerde fouten en onzekerheden zijn niet materieel voor het inzicht van de jaarrekening.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.5 Frauderisico's en continuïteit
Onze controleverklaring over boekjaar 2023 bevat, gelijk aan voorgaand jaar, een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de vanaf 2022 gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV COS 700). Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controleaanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Frauderisico's
Bij de controle van de gemeente Woensdrecht hebben wij één (standaard) frauderisico onderkend:

Het risico dat het management van de gemeente de procesafspraken kan doorbreken, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Als wij kijken naar de jaarrekening van de gemeente ziet dit risico niet specifiek toe op een onderdeel van de jaarrekening.

Uit onze controlewerkzaamheden om dit frauderisico te adresseren hebben wij geen controlebevindingen.

Continuïteit
Als onderdeel van de vereisten voor de controleverklaring hebben wij ook de continuïteits-veronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Woensdrecht een sluitende programmabegroting heeft voor de boekjaren 2024 en 2025. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten.

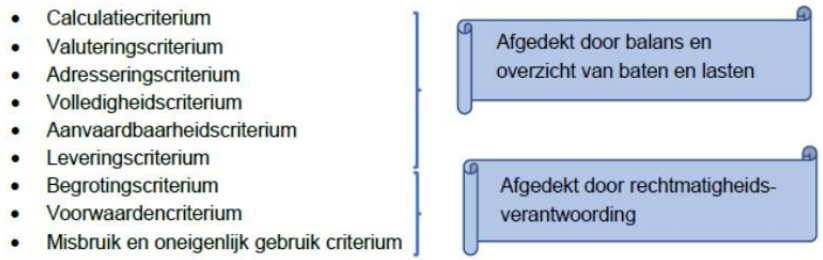
3. Belangrijkste bevindingen

3.1 De Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding
Tot en met boekjaar 2022 verstrekten wij als accountant zelfstandig een oordeel over de rechtmatige totstandkoming van de lasten, de baten en de balansmutaties op basis van de controle in onze controleverklaring. Dit rechtmatigheidsoordeel betrof een oordeel of deze transacties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en de gemeentelijke verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Met ingang van boekjaar 2023 wordt een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af. Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde verantwoordingsgrens (€ 742.000) worden in de rechtmatigheids-verantwoording benoemd. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheids-fouten en de financiële rechtmatigheid met inachtneming van de verantwoordinggrens.

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria (kunnen) direct van invloed zijn op de posten in de balans en de staat van baten en lasten (zien toe op getrouwheids-aspecten inzake grootte en de samenstelling van zowel de baten en de lasten als van de activa en passiva) en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheids-aspecten van de baten, lasten en balansmutaties en raken niet de grootte en samenstelling. Het college is verantwoordelijk voor alle negen criteria; in de jaarrekening van het college worden deze afgedekt langs de volgende lijnen:

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheids-verantwoording komen dus alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium
De rechtmatigheidsverantwoording bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat van de gemeenteraad met het college.

U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de geactualiseerde financiële verordening heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrecht-matig, maar acceptabel). In de Kadernota rechtmatigheid beveelt de commissie BBV daarnaast aan dat het college de afwijkingen op het begrotingscriterium nader toelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Er is sprake van een begrotings-onrechtmatigheid als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doorvoert die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).

Wij hebben vastgesteld dat het college de afwijkingen ten opzichte van de geautoriseerde begroting en kredieten en de kaders, zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en die individueel en/of cumulatief de verantwoordingsgrens overschrijden, juist en volledig heeft opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording en dat de bepalingen uit de financiële verordening inzake acceptabele overschrijdingen juist zijn toegepast. Ten aanzien van de kredieten concludeert het college dat een bedrag van € 184.130 onrechtmatig is. Wij kunnen hiermee instemmen.

3.1 De Rechtmatigheidsverantwoording

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe en interne regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. In het door u vastgestelde normenkader is een inventarisatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij financiële beheershandelingen leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.

Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor enkele gemeentelijke inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 45.938 niet de juiste procedure is gevolgd. Dit bedrag is daarom als rechtmatigheidsfout aangemerkt. Deze wordt veroorzaakt doordat bij overschrijdingen van het drempelbedrag er ten onrechte niet conform het Europees regime is aanbesteed of doordat er sprake is van een uitzondering op de aanbestedingsregels zonder dat daar een adequate juridisch pleitbaar standpunt is ingenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering is dit door het college nader toegelicht.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij met betrekking tot dit criterium geen overige financiële rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

Er zijn echter ook voorwaarden waar geen mogelijke financieel gevolg aan is verbonden. Dan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Deze situatie doet zich ook voor bij het niet naleven van de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Volgens een stellige uitspraak van de Commissie BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Woensdrecht zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)
Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Het college heeft in de rechtmatigheidsverantwoording een uitspraak gedaan omtrent misbruik en oneigenlijk gebruik en in hoeverre de getroffen maatregelen hieromtrent effectief werken.

Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van het M&O criterium geconstateerd.

3.2 Waardering van de grondexploitaties

Algemeen
De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. De grondexploitatie kan de volgende risico's bevatten:

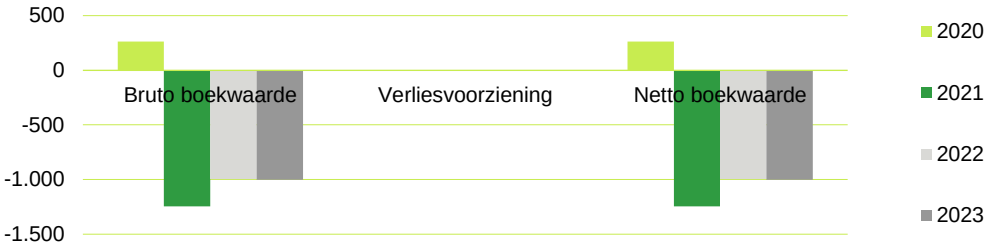
- de vraag naar (betaalbare) woningen is fors hoger dan het aanbod;
- stijgende energie- en grondstofprijzen;
- krapte op de arbeidsmarkt;
- Stikstofproblematiek;
- beschikbaarheid van aansluitingen nutsvoorzieningen;
- Verduurzamingsopgave;
- stijgende rente;
- macro-economische factoren zijn minder stabiel.

De hogere onzekerheid en volatiliteit in de gehanteerde aannames kan doorwerken in het verwachte eindresultaat en de waardering van uw grondexploitaties. Aangezien de meeste grondexploitaties van de gemeente Woensdrecht al in een relatief ver stadium zijn gevorderd, zijn de effecten in materiële zin relatief beperkt op het overgrote deel van de grondexploitaties van de gemeente Woensdrecht.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingsonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Ontwikkeling grondexploitaties
Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1.000)

Ten opzichte van 31 december 2022 is de boekwaarde van de post grondexploitatie nagenoeg ongewijzigd. De mutatie van de boekwaarde per 31 december 2023 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	- 995	- 1.246
Investeringen	17	- 342
Grondverkopen	0	- 486
Tussentijdse winstneming	- 23	1.079
Mutatie verliesvoorziening	0	0
Boekwaarde per 31 december	**- 1.001**	**- 995**

3.2 Waardering van de grondexploitaties

Gehanteerde parameters
De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door de gemeente Woensdrecht gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.
De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameter	2023	2022
Kostenstijging	🟢	🟢
Opbrengstenstijging	🔵	🔵
Rekenrente	🟢	🟢
Disconteringsvoet	🟢	🟢
Programmering	🟢	🟢
Verkoopprijzen	🟢	🟢
10-jaarstermijn	n.v.t.	n.v.t.

Legenda status:
🟢 = evenwichtig
🟡 = optimistisch
🔵 = voorzichtig
🔴 = controleverschil

Kostenstijging
De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 0% – 10% (2022: 2,5%).
Het percentage van 10 voor 1 grondexploitatie ligt buiten de bandbreedte echter gezien de omvang van de nog te maken kosten zorgt dit niet voor een controleverschil. Voor het complex met de meeste nog te realiseren kosten is een percentage kostenstijging ingerekend van 2,5%. We achten dit percentage evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt en het hiervoor genoemde punt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren en aan te passen indien noodzakelijk.

Opbrengstenstijging
Het college rekent met opbrengstenstijgingen van 0% (2022: 0 %). Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter voorzichtig. Gezien de relatief beperkte omvang van de nog te realiseren opbrengsten zorgt dit niet voor een controleverschil.

Rekenrente
Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,5% (2022: 1,5%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van de gemeente Woensdrecht. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet
De gemeente hanteert een disconteringsvoet van 2%. Dit is in overeenstemming met de bepaling van de commissie BBV.

Programmering
De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Woensdrecht. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

Verkoopprijzen
De verkoopprijzen zijn niet significant gewijzigd. In 2023 zijn geen verkopen gerealiseerd.

3.3 Sociaal domein

Algemeen
De gemeente Woensdrecht voert diverse regelingen uit in het sociaal domein, waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	ISD Brabantse Wal	Gemandateerd	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	WVS Groep	Delegatie	Werkelijke lasten op basis van de jaarrekening
Jeugdwet	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
WMO	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Uitkeringen (Participatiewet)
Het uitvoeren van de Participatiewet is door de gemeente Woensdrecht uitbesteed aan de Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (hierna ISD). De accountant van de ISD heeft bij de controle van de uitkeringen in 2023 geen getrouwheids- en/of rechtmatigheidsfouten geconstateerd die op basis van de rapporteringstolerantie aan u gemeld zouden moeten worden.

Jeugd en Wmo ZIN
De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo en Jeugd ZIN vindt plaats vanuit de gemeente. Voor de uitvoering van de zorg heeft de gemeente zorginstellingen gecontracteerd. Voor beide financiële stromen maakt de gemeente gebruik van productieverantwoordingen van zorgleveranciers.

Uit onze controle blijkt dat door de gemeente Woensdrecht beperkte verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productieverantwoordingen, welke zijn voorzien van een controleverklaring. De gemeente Woensdrecht heeft deze verschillen ter hoogte van € 79.000 geanalyseerd en verwerkt in het boekjaar 2024. Dit verschil hebben wij opgenomen als ongecorrigeerd controleverschil.

Van een aantal zorgleveranciers is geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Het bedrag van deze resterende onzekerheid voor Jeugd en Wmo bedraagt € 1.314.000 (2021: € 881.000).

Om minder afhankelijk te zijn van de productieverantwoordingen adviseren wij de gemeente om in lijn met de SDO notitie "Controle interne beheersing Jeugd en Wmo voor gemeenten en accountants" maatregelen in te regelen en interne controles uit te voeren. De gemeente heeft op dit gebied gedurende de afgelopen periode al stappen gezet en zal hieraan vervolg geven gedurende 2024. Zo hebben wij met de ambtelijke organisatie afspraken gemaakt hoe de gemeente dit kan realiseren.

3.3 Sociaal domein

Jeugdwet 50/50 arrangementen
In de regio West-Brabant West is besloten om gezamenlijk over te gaan op resultaatgerichte contracten met de zorgaanbieders. Afgesproken is om vanaf 2016 af te rekenen op basis van de behaalde resultaten. Voor een behoorlijk aantal trajecten betekent dit dat 50% van de kosten van het traject vooraf worden gefactureerd. Ongeacht het resultaat, zijn dit lasten voor de gemeente Woensdrecht.
De tweede 50% van het traject wordt door de gemeente Woensdrecht betaald en verantwoord als last wanneer het resultaat bereikt is.

Evenals voorgaande jaren is door de regio beoordeeld of voldoende betrouwbare informatie beschikbaar is om een nauwkeurige inschatting van de verplichting te kunnen maken. Uit de gegevens van Woensdrecht en de regio gemeenten blijkt dat per arrangement de spreiding tussen de doorlooptijden in combinatie met het aantal trajecten nog te omvangrijk is om een betrouwbare inschatting te maken.

Conform de verslaggevingsstandaarden is de maximale verplichting toegelicht onder de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen. Wij merken hierbij op dat deze verplichting naar alle waarschijnlijkheid in 2024 ten laste van de exploitatie zal komen, afhankelijk van de afronding van de resultaatgerichte contracten.

Wij kunnen ons vinden in deze wijze van verantwoorden, maar merken wel op dat de gemeente (mogelijk in combinatie met de regio) zal moeten blijven onderzoeken op welke wijze wel tot een betrouwbare inschatting gekomen kan worden.

3.4 Overige bevindingen

Voorziening spaarverlof medewerkers
De commissie BBV heeft aangegeven dat voor spaarverlof van medewerkers een voorziening gevormd dient te worden. Dit komt omdat er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen. De gemeente heeft een dergelijke voorziening gevormd.

Naast spaarverlof kent de gemeente ook bovenwettelijke verlof. De commissie BBV heeft hiervoor aangegeven dat indien aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlof-saldi of spaarsaldi er geen voorziening voor mag worden gevormd. Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen.

In de concept jaarrekening had de gemeente geen voorziening gevormd voor overmatige verlofsaldi terwijl het bovenwettelijke verlof wel aanzienlijk toegenomen was. Gezien deze toename heeft de gemeente ingeschat dat ongeveer 50% van het saldo toeziet op een overmatig verlofsaldi waarvoor een voorziening gevormd moet worden. Deze correctie van € 128.000 is verwerkt in de jaarrekening 2023.
Omdat het percentage van 50% niet nader onderbouwd is hebben wij dit bedrag ook opgenomen als onzekerheid in de controle. Wij verzoeken de gemeente in 2024 een onderbouwde berekening te maken van de voorziening voor overmatige verlofsaldi.

Voorziening RVU (Regeling Vervroegde Uittreding)
Bij de RVU-regeling nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de ex-medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. Aangezien de ex-medewerker in die periode geen activiteiten/prestaties voor de gemeente verricht, dient op 31 december een voorziening te worden getroffen voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de ex-medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling.
De gemeente had voor deze medewerker hiervoor geen voorziening gevormd. De gemeente heeft dit gecorrigeerd, waarmee een voorziening RVU is gevormd ter hoogte van € 58.000.

Voorziening wethouderspensioenen
We constateren dat de voorziening wethouderspensioenen te laag verantwoord is voor een bedrag van € 59.000 doordat een aantal oud wethouders niet opgenomen was in de voorziening. Dit is gecorrigeerd door de gemeente in de jaarrekening 2023.

Presentatie en waardering voorzieningen omtrent riolering
De opgenomen voorziening riolering bestaat in feite uit 2 verschillende voorzieningen: de tariefegalisatievoorziening en de spaarvoorziening voor vervangingsinvesteringen.

De tariefegalisatievoorziening is nihil per 31-12-2023, en de spaarvoorziening is per jaareinde € 11,4 miljoen. We merken daarbij op dat het verloopoverzicht in de concept jaarrekening 2023 nog niet juist gepresenteerd was. We hebben vastgesteld dat deze bevinding juist gecorrigeerd is in de definitieve jaarrekening.

Ten aanzien van de berekening van de voorziening riolering constateren we dat deze in de concept jaarrekening op een onjuiste wijze heeft plaatsgevonden. Als gevolg daarvan was de voorziening voor vervangingsinvesteringen riolering te laag verantwoord voor een bedrag van € 229.000. Dit is gecorrigeerd in de jaarrekening.

Baten Nedvang
De gemeente ontvangt ieder kwartaal een bijdrage vanuit Nedvang als vergoeding voor ingezamelde verpakkingen. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente de baten van het vierde kwartaal 2023 niet had verantwoord. Als gevolg hiervan waren de baten te laag verantwoord voor een bedrag van € 36.000. Dit is gecorrigeerd door de gemeente.

Volledigheid schulden
Wij voeren controlewerkzaamheden uit op de ingekomen facturen en uitgaande betalingen in de eerste maanden van 2024. Uit onze controlewerkzaamheden is naar voren gekomen dat in 2024 facturen zijn ontvangen, die betrekking hadden op het boekjaar 2023 echter niet verantwoord zijn in de financiële administratie 2023.

Als gevolg hiervan heeft de gemeente een analyse verricht op de ontvangen facturen in 2023. De gemeente heeft hiervoor een aanvullende correctie in kaart gebracht. Een deel hiervan is gecorrigeerd door de gemeente en een deel met een totale omvang van € 85.000 niet.
Dit is opgenomen als ongecorrigeerd controleverschil.

3.4 Overige bevindingen

Correcties naar aanleiding van de SiSa-controle
Vanuit de diverse SiSa-regelingen heeft de gemeente voorschotten ontvangen vanuit de verschillende ministeries. De gemeente heeft in eerste instantie de ontvangen voorschotten volledig geboekt als baten en bij het afsluitproces beoordeeld in hoeverre deze baten zijn gerealiseerd. Op basis hiervan heeft de gemeente Woensdrecht zelf een aantal correcties voorgesteld.

Gedurende de controle van de SiSa bijlage hebben wij nog diverse bevindingen geconstateerd ten aanzien van de verantwoorde baten. Het gaat hierbij om:

- Voor de regeling onderwijsachterstandenbeleid (D8) hebben wij geconstateerd dat de baten te laag waren verantwoord voor een bedrag van € 37.000.
- Voor de regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters (D22) hebben we geconstateerd dat de baten te hoog waren verantwoord voor een bedrag van € 45.000.
- Voor de regeling tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden) (E44B) hebben we geconstateerd dat de baten te lagen waren verantwoord voor een bedrag van € 69.000.
- Voor de regeling tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (F28) hebben we geconstateerd dat de baten te hoog waren verantwoord voor een bedrag van € 295.000.
- Voor de regeling specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden (H32) hebben we geconstateerd dat de overlopende passiva te laag is verantwoord voor een bedrag van € 228.000.

De gemeente heeft de controleverschillen gecorrigeerd in de jaarrekening 2023.
Naast bovengenoemde controleverschillen hebben wij ook andere fouten geconstateerd in de SiSa-bijlage, welke geen financiële impact hebben. Ook deze fouten zijn door de gemeente gecorrigeerd in de SiSa-bijlage 2023.

We constateren dat gezien de omvang van de SiSa-bijlage het voor de gemeente veel tijd kost om de SiSa-bijlage op te stellen en voor ons veel tijd kost om te controleren. We adviseren de gemeente om het proces voor het opstellen van de SiSa-bijlage aan te scherpen, zodat het aantal fouten in de SiSa-bijlage verminderd wordt.

Jaarrekening niet volledig in overeenstemming met het BBV
Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat de jaarrekening niet volledig voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in het BBV. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- De bestemming van het resultaat 2022 heeft plaatsgevonden door middel van een toevoeging en onttrekking in de reserves zoals opgenomen in de staat van baten en lasten. Het BBV schrijft voor dat de bestemming van het resultaat moet plaatsvinden door middel van een rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen en niet verantwoord mag worden in de staat van baten en lasten.
- Bij de resultaatbestemming 2022 heeft u als raad besloten om een aantal bedragen niet aan de reserves toe te voegen maar aan de voorziening en exploitatie. In overeenstemming met het BBV is het niet toegestaan om vanuit de resultaatbestemming bedragen toe te voegen aan de exploitatie of de voorzieningen.

Verder constateren we dat in de toelichting op de staat van baten en lasten geen analyse is opgenomen van de verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie. De gemeente heeft er voor gekozen deze analyse op te nemen in het jaarverslag.

De commissie BBV stelt hierover dat strikt formeel de analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten in de programmaverantwoording tot de jaarrekening behoren en niet tot het jaarverslag. Indien de jaarstukken bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening gezamenlijk in één boekwerk wordt aangeboden, is het toegestaan te volstaan met een verwijzing in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening naar de analyse in de programmaverantwoording. Bij deze verwijzing moet dan worden aangegeven dat de analyse is opgenomen in de programmaverantwoording en dat de analyse onderdeel uitmaakt van de jaarrekening. De commissie BBV geeft hierbij aan dat dit uitdrukkelijk niet de voorkeur heeft. Wij hebben vastgesteld dat een dergelijke verwijzing is opgenomen.

Wij vragen de gemeente om voor de jaarrekening 2024 bovenstaande onderdelen aan te passen en in lijn met het BBV te verantwoorden / de voorkeursverwerkingswijze van het BBV te volgen.

3.4 Overige bevindingen

Balansclassificaties
Gedurende de jaarrekeningcontrole merkten wij een aantal classificatieverschillen op. Dit zijn controleverschillen die niet leiden tot een resultaatimpact, maar wel leiden tot verschillen in afzonderlijke balansposities. De gemeente heeft een aantal classificatie-verschillen gecorrigeerd in de jaarrekening 2023. Daarnaast zijn een aantal andere classificatieverschillen niet gecorrigeerd in de jaarrekening. Wij adviseren de gemeente om hier alert op te zijn voor de toekomst.

3.5 Jaarverslag

Jaarverslag
In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2023 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen
Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van de gemeente Woensdrecht. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV. Daarnaast zouden de cijfers 2023 van uw verbonden partijen opgenomen dienen te worden, deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemt met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de daaraan te stellen eisen
Fraude	In het jaarverslag wordt nog niet ingegaan op mogelijke frauderisico's binnen de gemeente. We vragen het college om een passage hieromtrent op te nemen in het jaarverslag.

3.6 SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage
Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording
Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en er hebben zich gedurende 2023 geen wijzigingen voorgedaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

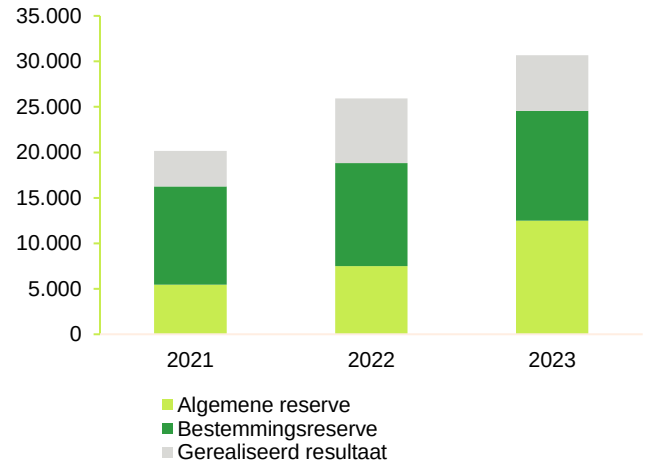
Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

4. Financiële positie

4. Financiële positie

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente
Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2023 volgens de jaarrekening € 30,2 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves is € 12,5 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 5,0 miljoen met name door de toevoeging van het resultaat uit 2022. Per saldo is gedurende 2023 € 1,4 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 4,25 miljoen voordelig) het gerealiseerde resultaat van € 5,6 miljoen.

Analyse van het resultaat
Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien van € 4,25 miljoen. Het gerealiseerde resultaat bedraagt afgerond € 5,6 miljoen positief. In de begroting 2023 en de begroting na wijziging was rekening gehouden met een positief resultaat van € 1,0 miljoen.

Wij constateren dat de gemeente in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening geen inzicht geeft hoe het resultaat op hoofdlijnen verklaard wordt. Wel is per programma in het jaarverslag een toelichting gegeven of de afwijkingen tussen begroting en wijziging en de realisatie.

Hieruit blijkt dat het jaarrekeningresultaat of hoofdlijnen als volgt tot stand is gekomen:
- Hogere baten dan lasten ten aanzien van de vluchtelingen uit Oekraïne en de Crisis Noodopvang. De ontvangen vergoedingen zijn meer dan toereikend om de kosten te dekken.
- Lagere salariskosten dan begroot.
- Niet uitgevoerde projecten in 2023 welke doorschuiven naar 2024.
- Per saldo minder lasten ten aanzien van de grondexploitatie.
- Lagere lasten ten aanzien van de jeugdzorg.

Wij adviseren de gemeente in de jaarrekening een totaaloverzicht op hoofdlijnen op te nemen waardoor de afwijkingen tussen begroting na wijziging en de realisatie zijn ontstaan inclusief het daarbij horende bedrag.

4. Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

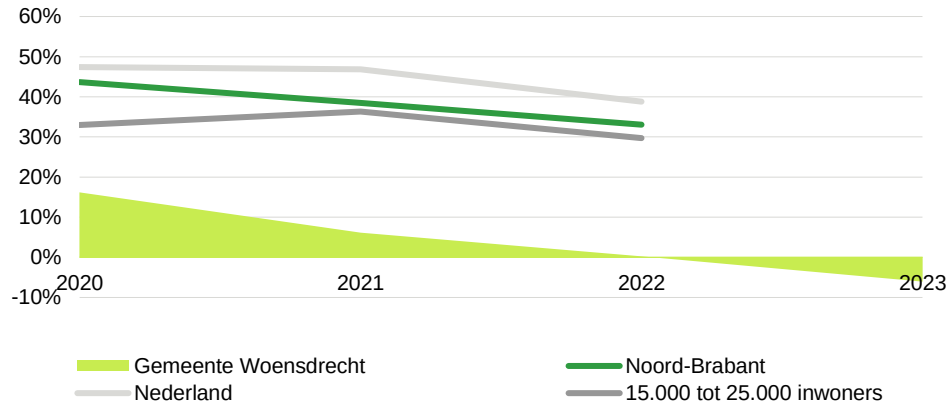
Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente Woensdrecht		Noord-Brabant
	2023	2022	2022
Netto schuldquote	-6	0	33
Netto schuldquote gecorrigeerd	-11	-5	30
Solvabiliteit	48	48	41
Grondexploitaties	-1	-2	10
Belastingcapaciteit	97	93	96
Structurele exploitatieruimte	8	8	6

Schuldpositie
De schuldpositie van uw gemeente geeft een beeld van de mate waarin uw gemeente afhankelijk is van externe middelen bij het realiseren van haar doelstellingen.
Ook geeft het inzicht in welk deel van de inkomsten van de gemeente gebruikt moet worden om de rente en aflossing van de schulden te kunnen betalen.
De gecorrigeerde netto schuldquote is aangepast voor leningen die de gemeente 'doorleent' aan derden (zoals woningbouwverenigingen).

Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw schuldpositie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

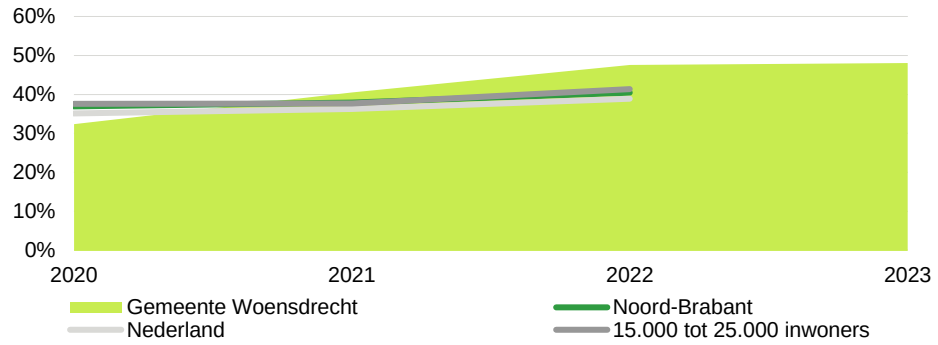

De netto schuldquote bedraagt 6% negatief en is daarmee gedaald ten opzichte van voorgaand boekjaar (2022: 0%). Deze ratio geeft aan in hoeverre de schulden hoger zijn dan de jaarlijkse inkomsten. Een ratio die kleiner is dan 100% duidt op hogere baten dan schulden in een boekjaar.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen (bron: VNG, Handleiding houdbaarheidstest gemeentefinanciën). Uw gemeente voldoet ultimo 2023 ruimschoots aan die norm.

4. Financiële positie

Solvabiliteit
De solvabiliteit van uw gemeente geeft een beeld van de mate waarin uw gemeente op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw solvabiliteit gedurende de laatste 4 jaar weergegeven.

De solvabiliteit is conform 2022 48%. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. We merken op dat de solvabiliteit in de afgelopen jaren is verbeterd en boven de signaalwaarde ligt.

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.

Belastingcapaciteit
De lastendruk in de gemeente Woensdrecht ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 97%.

Structurele exploitatieruimte
Op basis van het kengetal “structurele exploitatieruimte” blijkt dat er begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico’s, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. De weerstandsratio kwalificeert als uitstekend.

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico’s zijn:
- risico’s ten aanzien van de lasten Wmo (€ 0,7 miljoen);
- risico’s ten aanzien van de waardering van Aviolanda (€ 0,6 miljoen);
- risico’s ten aanzien van de lasten Jeugdzorg (€ 0,5 miljoen);
- risico’s ten aanzien van de lasten BUIG (€ 0,5 miljoen);
- risico’s ten aanzien van hogere lasten voor nieuwbouw en gemeentelijke infrastructuur (€ 0,5 miljoen).

We constateren dat de weerstandsratio gestegen is in 2023 als gevolg van een stijging van de weerstandscapaciteit en een daling van de risico’s. Het college kwalificeert de weerstandsratio hiermee als uitstekend.

(x € 1 miljoen)	2023	2022	2021
Weerstandscapaciteit	13,0	8,0	5,9
Risico’s	4,4	4,6	3,6
Weerstandsratio	**2,9**	**1,7**	**1,5**

Weerstandsratio	Betekenis
>= 2.0	Uitstekend
1.4 < 2.0	Ruim voldoende
1.0 < 1.4	Voldoende
0.8 < 1.0	Matig
0.6 < 0.8	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

5. Bevindingen interne beheersing

5. Bevindingen interne beheersing

Algemeen
Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2023 hebben wij in januari 2024 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening. Dit betreffen de volgende risico's:

- getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- waardering van uw grondexploitatie Sportpark Bergsestraat - Hujibergen;
- lasten zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de inkoopfactuur niet in overeenstemming is met de geleverde prestatie;
- onterechte betalingen waardoor de lasten ten onrechte zijn verantwoord;
- uitkeringen Jeugdwet inzake de trajecten (alles behalve 50/50) (Zin) zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de declaraties niet passen binnen de afgegeven beschikkingen en/of niet in overeenstemming zijn met de afspraken volgens de overeenkomsten met de zorgaanbieders;
- de juistheid van de overlopende passiva;
- voorzieningen voor pensioenen voor wethouders zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de parameters in de actuariële berekeningen niet juist zijn.
- risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Als wij kijken naar de jaarrekening van de gemeente ziet dit eventuele risico niet toe op een specifiek onderdeel van de jaarrekening.

Geautomatiseerde gegevensverwerking
Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevens-verwerking. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Fraude en naleving wet- en regelgeving
Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De Raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023 uw inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit onze verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de ingeschatte frauderisico's in de controleverklaring.

5. Bevindingen interne beheersing

Fraudebeheersing en onze observaties
Om bestuurders en toezichthouders houvast te bieden heeft het NBA in februari 2022 de brochure “Frauderisicobeheersing” uitgebracht. Wij adviseren u om kennis te nemen van de 11 aanbevelingen die hierin zijn gedaan.

Onderzoek laat zien dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een ‘tip’ aan het licht komt. Dit maakt het belang van een fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling groot. Wij zijn van mening dat uw organisatie dit binnen uw interne internetpagina toereikend heeft ingericht. Het is goed uw medewerkers hier periodiek van bewust te maken.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving. Zoals geconstateerd in onze managementletter 2023 heeft de gemeente nog geen geformaliseerde frauderisico-analyse. Wij vragen hiervoor uw aandacht.

Naleving wet- en regelgeving en overige
Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de Raad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico’s
Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking “Corruptie, werkzaamheden van de accountant” verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed;
- door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij;
- door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

6. Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

ESG
Het integreren van duurzaamheidsaspecten binnen uw gemeente en bedrijfsvoering wordt de toekomstige norm. De EU zet flink in op het afdwingen van transparantie over het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Een voorbeeld daarvan: met ingang van het boekjaar 2025 moeten grote ondernemingen (volgens de jaarrekening criteria) rapporteren over de voortgang en realisatie van hun duurzaamheidsambities (CSRD) en over de bijdrage van hun producten en/of diensten aan een klimaatneutrale economie (EU Taxonomy).

Hieronder geven wij een opsomming van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

- De nadere uitwerking van de CSRD is vorm gegeven in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Op 31 juli 2023 heeft de Europese Commissie deze ESRS goedgekeurd, waarmee de invoering voor ondernemingen definitief is geworden.
- De EU Taxonomy (een door de EU opgestelde lijst van producten en diensten die als ‘groen’ aangemerkt mogen worden) wordt ondertussen steeds verder uitgebreid. Aan de lijst worden voortdurend diverse economische activiteiten toegevoegd die gericht zijn op de transitie naar circulariteit, het duurzaam gebruik van water, de preventie en beheersing van vervuiling en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit.
- Een andere verordening die op termijn toepassing zal gaan vinden is de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD).
  Deze verordening omvat verplichtingen voor ondernemingen om de impact van haar eigen activiteiten en die van haar waardeketen op het gebied van mensenrechten en natuur en klimaat te identificeren en vervolgens maatregelen te treffen om negatieve consequenties daarvan te voorkomen of te mitigeren. Een onderneming moet kunnen aantonen dat zij al het mogelijke heeft gedaan om hieraan te voldoen. Een belangrijk element uit de verordening is dat bestuurders aansprakelijk kunnen worden gesteld, indien niet in voldoende mate gevolg aan deze verordening is gegeven.

We kunnen concluderen dat het ESG regelgevingskader volop in beweging is. Alles is erop gericht dat organisaties duurzaamheid in hun organisaties verankeren en rapporteren over uw bijdrage/impact op de thema’s Environment, Social en Governance. Vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen is eerdere toepassing (op vrijwillige basis) toegestaan. Om sustainability in uw organisatie te integreren kunt u het ESG raamwerk zoals hieronder weergegeven doorlopen.

Dit is een 8-stappenplan om te komen tot een geïntegreerde duurzaamheids-strategie en uiteindelijk uw duurzaamheidsverslag. Baker Tilly ESG Advisory kan u bij al deze processtappen (al naar gelang uw behoefte) ondersteunen.

Onze verwachting is dat op termijn de rapportageverplichtingen voor ondernemingen ook voor decentrale overheden gaan gelden. We adviseren u hier dan ook al op voor te sorteren.

6. Overige onderwerpen

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken
In december van 2023 is door de Commissie BBV de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023) gepubliceerd. Deze notitie is op een aantal punten sterk afwijkend van de vorige notitie als gevolg van de invoering van de Omgevingswet.

Er zijn wijzigingen van het kostenverhaal faciliterend grondbeleid op een viertal punten:
1) De bijdrage aan het kostenverhaal wordt niet meer in rekening gebracht via de omgevingsvergunning, maar via een aparte kostenverhaalsbeschikking.
2) Er zijn meer keuzemogelijkheden om kosten te verhalen.
3) De kostensoortenlijst is uitgebreid.
4) Er is in de Omgevingswet een regeling opgenomen voor verplichte financiële bijdragen aan ontwikkelingen.

Daarnaast zijn er een aantal wijzigingen aangebracht als gevolg van 'voortschrijdend inzicht':
1) De voorwaarden voor warme gronden zijn aangepast naar aanleiding van de praktijksituaties met ingang van boekjaar 2022:
   - De gebiedsontwikkeling hoeft niet langer uitsluitend betrekking te hebben op woningbouw, maar kan ook betrekking hebben op bijvoorbeeld bedrijfsterreinen;
   - De voorwaarde dat er betrokkenheid is bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid vervalt;
   - De (toekomstige) bestemming(en), functie(s) en/of ontwikkeling betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden.
2) Voorbereidingskosten bij zowel actieve als facilitaire grondexploitaties mogen na 5 jaar ook worden voorzien in plaats van te worden afgeboekt.
3) De rentetoerekening aan actieve grondexploitaties wordt vereenvoudigd door toe te staan dat de in een gemeente reeds gehanteerde omslagrente ook wordt toegepast bij actieve grondexploitaties.
4) Winstneming via de POC-methode, dat wil zeggen op basis van de betrouwbaar geraamde winst naar rato van de realisatie van verkopen èn kosten, vindt pas plaats als de resterende looptijd van een grondexploitatie tien jaar of minder is.
5) Binnen een gemengde exploitatie met bouwgrondexploitatie- en faciliterende projecten mag het resultaat gesaldeerd worden indien de deelgebieden onlosmakelijk in de ontwikkeling met elkaar verbonden zijn.

Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025.
Toepassing met ingang van de jaarrekening 2024 is mogelijk maar niet verplicht.

6. Overige onderwerpen

Notitie Rente
De doelstelling van Notitie rente 2023 is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot de toerekening van rente door gemeenten en het transparant maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan. De notitie treedt in werking met ingang van begrotingsjaar 2025, waarbij eerdere toepassing bij de begroting 2024 is toegestaan.

De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties door middel van de rente-omslag, die voorheen werd gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa + voorraad gronden. Indien de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten op basis van de voorgecalculeerde renteomslag, dan moet de gemeente verplicht de werkelijke rente verwerken.

In het publiekrechtelijke kostenverhaal bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening het rentepercentage worden gehanteerd op grond van de afspraken in de overeenkomst en niet de interne omslagrente.

De commissie BBV adviseert verder het renteschema zoals opgenomen op pagina 5 van de Notitie van de commissie BBV in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Indien de rentebaten hoger zijn dan de rentelasten, ontstaat er een ‘negatieve’ renteomslag. Dit is een resultaat van treasurybeleid en beheer en wordt dan ook niet daadwerkelijk aan de taakvelden toegerekend, maar blijft op het taakveld treasury als bate verantwoord staan.

Tot slot wordt gesteld dat wanneer een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, deze gemaximeerd is op het gewogen gemiddelde rentepercentage dat door de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen wordt vergoed. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen kan worden berekend. De commissie BBV geeft vanuit transparantie de aanbeveling om geen rente over het eigen vermogen te berekenen.

Notitie Overhead
De notitie Overhead van de Commissie BBV is in december 2023 herzien. In deze notitie worden kaders meegegeven over de toerekening van Overhead aan onder andere de leges van de gemeente. In de nieuwe notitie is vooral de definitie van Overhead aangepast. Deze luidt nu als volgt: het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. De nieuwe definitie zorgt er voor dat duidelijker kan worden vastgesteld welke lasten direct toegerekend kunnen worden aan bepaalde taakvelden.

Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.

De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een gemeentelijke notitie overhead aan de gemeenteraad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze notitie neemt de organisatie keuzes ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead. Omdat de toerekening van overheadkosten bij veel gemeenten wordt gebruikt als basis voor het vaststellen van het mengpercentage heeft de aanpassing van deze notitie mogelijk ook fiscaal invloed.

6. Overige onderwerpen

Rapporteringsverplichting werkgebonden personenmobiliteit
Per 1 juli 2024 is de nieuwe “Wet Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit (WPM)” van toepassing op werkgevers met meer dan 100 medewerkers.

Werkgevers hebben een grote rol in het verduurzamen van de werkgebonden personenmobiliteit. Verduurzamen is bijvoorbeeld mogelijk door werknemers thuis te laten werken of het gebruik van openbaar vervoer of een elektrische auto te stimuleren.

De verplichte jaarlijkse rapportage houdt in dat werkgevers de werkgebonden kilometers (zowel zakelijke kilometers als woon-werkverkeer) moeten rapporteren. De rapportage wordt onderverdeeld naar soort vervoermiddel, afgelegde kilometers en het brandstoftype. De rapportage over 2024 moet uiterlijk op 30 juni 2025 worden ingediend. De rapportage kan middels een online formulier worden ingediend op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2024 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
JenV A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)			
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021			
BZK C210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)			
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
BZK C55	Aanpak energiearmoede			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
BZK C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertragingen			
OCW D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2024 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023			
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023			
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023			
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2023			
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022			
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
VWS H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning			
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2024 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
VWS H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen			
VWS H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden			
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2024 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening.

De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en onzekerheden (met impact op het resultaat en het eigen vermogen) zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag met een min ervoor heeft een negatief effect op het resultaat.

Fouten met resultaatimpact	**Getrouwheid**			
Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	**Activa**	**Passiva**	**Eigen vermogen**	**Baten & lasten**
Verschil financiële administratie en productieverantwoording Jeugdzorg	0	- 79	79	79 V
Volledigheid van de kortlopende schulden	0	85	- 85	85 N
Fouten zonder resultaatimpact	**Getrouwheid**			
Presentatieverschil: dubieuze debiteuren kortlopend / langlopend (€ 85.000)	0	0	0	0
Presentatieverschil: resultaatbestemming 2022 onjuist verwerkt (€ 7.108.000)	0	0	0	0
Presentatieverschil: herrubricering tussen schulden en vorderingen	+ 85	+ 85	0	0
Presentatieverschil: baten en lasten SiSa A16 te hoog verantwoord (€ 133.000)	0	0	0	0
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	**+ 85**	**+ 91**	**- 6**	**6 N**
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaand boekjaar	0	0	0	48 N
Totaal	**+ 85**	**+ 91**	**- 6**	**54 N**

Onzekerheden	**Getrouwheid**			
Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	**Activa**	**Passiva**	**Eigen vermogen**	**Baten & lasten**
Prestatielevering lasten Jeugdzorg	0	0	0	1.060
Prestatielevering lasten Wmo	0	0	0	254
Voorziening spaarverlof	0	0	0	128
Totaal	**0**	**0**	**0**	**1.442**

Bijlage C – Gecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde controleverschillen boven de door ons gehanteerde rapporteringstolerantie van € 37.100:

Fouten

Fouten met resultaatimpact	Getrouwheid			
Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	**Activa**	**Passiva**	**Eigen vermogen**	**Baten & lasten**
Te hoge verantwoording baten SiSa H32	0	0	- 228	228 N
Te lage verantwoording baten Nedvang	+ 36	0	+ 36	36 V
Onvolledige verantwoording voorziening RVU	0	+ 58	- 58	58 N
Investering ten onrechte als last verwerkt	+ 66	0	+ 66	66 V
Onvolledige verantwoording voorziening wethouderspensioenen	0	+ 59	- 59	59 N
Onvolledige verantwoording voorziening spaarverlof	0	+ 128	- 128	128 N
Te lage verantwoording baten SiSa D8	0	- 37	+ 37	37 V
Te hoge verantwoording baten SiSa D22	0	+ 45	- 45	45 N
Te hoge verantwoording baten SiSa F28	0	+ 295	- 295	295 N
Te lage verantwoording baten SiSa E44B	+ 69	0	+ 69	69 V
Voorziening vervangingsinvesteringen te laag verantwoord	0	+ 229	- 229	229 N
Fouten zonder resultaatimpact	**Getrouwheid**			
Presentatieverschil: classificatie vorderingen binnen de post uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar (€ 2.802.000)	0	0	0	0
Presentatieverschil: herrubricering tussen schulden en vorderingen	+ 386	+ 386	0	0
Totaal gecorrigeerde controleverschillen	**+ 557**	**+ 1.163**	**- 834**	**834 N**

Bijlage D – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering
Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgings-maatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2023 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met andere accountants
Voor de jaarrekening van de gemeente Woensdrecht maken wij gebruik van diverse verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en uitvoerings-organisaties. Er zijn geen verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties welke van significant belang zijn voor onze controle, waardoor wij geen review hebben uitgevoerd bij de accountants van deze organisaties.

Inschakeling van interne / externe deskundigen
Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Bijlage E – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid
Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging
Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten.
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten.
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen
Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Bijlage F – Urenbesteding

Opbouw en inzet controleteam
Het controleteam heeft ongeveer 1.075 uur aan de controle besteed. Het verwachte aantal te besteden uren was 900. In de onderstaande tabel zijn deze uren uitgesplitst naar functieniveaus binnen het team.

Overzicht bestede uren	Gepland	Werkelijk
Partner	60	120
Manager	140	140
Overige teamleden	700	815
Totaal	900	1.075

De werkelijke urenbesteding is hoger dan gebudgetteerd. Dit komt onder andere als gevolg van:
- Additionele werkzaamheden als gevolg van geconstateerde controlebevindingen.
- Additionele werkzaamheden als gevolg van een toename van het aantal SiSa-regelingen
- Additionele werkzaamheden als gevolg van het herplannen van de opdracht.

In de begrote uren zijn ook al uren opgenomen voor verwachte additionele werkzaamheden in het kader van de specifieke uitkeringen (SiSa). Deze teamopbouw en de inzet van het team heeft geleid tot een kwalitatief goede controle.

Contactgegevens

D. (Dennis) Eijke MSc RA
Director
d.eijke@bakertilly.nl

M. (Martina) Franken MSc RA
Manager
m.franken@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:
Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
Postbus 85
4462 DZ Woensdrecht
0113 – 242 000